

Ellenőrzések

1.1. Eljáró hatóság és ellenőrzési rendszere

A veszélyes üzemek hatósági ellenőrzését Európai uniós irányelv szabályozza, mely implementálásra került a hazai jogrendbe a katasztrófavédelmi törvénnyel és a végrehajtását szolgáló kormányrendelettel. Ezek alapján a katasztrófavédelmi igazgatóságok és a katasztrófavédelmi kirendeltségek látják el a hazai veszélyes üzemek időszakos hatósági ellenőrzéseit.

A katasztrófavédelmi igazgatóságok mint elsőfokú iparbiztonsági hatóságok valamennyi veszélyes üzem vonatkozásában egyedi ellenőrzési programot készítenek az országos éves ellenőrzési terv alapján.

A Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság mint az iparbiztonsági hatóság központi szerve az előírás értelmében a hatósági ellenőrzésekre vonatkozóan éves ellenőrzési tervet készít. A tervben szerepelteti a terv területi hatályát, a releváns biztonsági kérdések általános értékelését, a hatósági ellenőrzés hatálya alá vont veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemek és a dominóhatásban érintettek, valamint azon üzemek körét, amelyekben külső kockázatok vagy veszélyforrások fokozhatják a súlyos baleset kockázatát vagy következményeit; szerepelteti továbbá a veszélyes anyagokkal kapcsolatos események és súlyos balesetek kivizsgálása érdekében lefolytatott és a társhatóságokkal közösen végzett ellenőrzéseket, valamint az időszakos hatósági ellenőrzések elveit és módszereit.

Az üzemspecifikus ellenőrzési program elkészítése az igazgatóságok által kiemelt jelentőséggel bír azon komplex veszélyes üzemek esetében, amelyekre a vonatkozó szakmai vizsgálati szempontrendszer egy-egy hatósági ellenőrzés alkalmával teljes körűen és ugyanakkor megfelelő szakmai mélységben nem alkalmazhatók a rendelkezésre álló idő rövidsége miatt. Ilyen esetekben kiemelten fontos az ellenőrzések tudatos előkészítése annak érdekében, hogy a minden alkalommal végrehajtott általános, áttekintő vizsgálatot követően az egyes részterületek ellenőrzése szisztematikusan végrehajtásra kerüljön egy ellenőrzési ciklus alatt.

A központilag készített országos ellenőrzési terv kiadása az igazgatóságok részére elősegíti az egységes ellenőrzési szempontrendszer alkalmazását, továbbá lehetőséget biztosít az adott időszakban vizsgálandó kiemelt biztonsági kérdések, valamint a hozzájuk kapcsolódó ellenőrzési elvek és módszerek kifejtésére. A terv az ellenőrzések országos ütemezésének eszközeként biztosítja, hogy a hatósági vizsgálatok előre ütemezetten, az egyes ipari ágazatokban jellemző termelési csúcsidezőkkel egybeesően kerüljenek végrehajtásra.

1.2. Ellenőrzések főbb szempontjai, alapelvei

Az iparbiztonsági hatóság központi szerve a hivatalos honlapján keresztül nyilvánossá teszi az éves ellenőrzési tervet. A katasztrófavédelmi igazgatóságok az országos terv alapján valamennyi veszélyes üzemre elkészítik az egyedi, üzemspecifikus ellenőrzési programot.

Az időszakos hatósági ellenőrzések végrehajtása során a hatóság az alábbi főbb szempontokat veszi figyelembe:

- a) a küszöbérték alatti üzemeket és az alsó küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket legalább háromévente,
- b) a felső küszöbértékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzemeket legalább évente kell ellenőrizni;
- c) az ellenőrzés az üzem méretétől és bonyolultságától függően akár többnapos is lehet;
- d) a hatósági ellenőrzések a súlyos káresemény elhárítási terv, illetve belső védelmi terv gyakorlatok helyszíni ellenőrzésével egyidejűleg is lefolytathatók.

A hatóság az adott évre kidolgozott ellenőrzési ütemterv alapján értesíti a veszélyes üzem üzemeltetőjét a tervezett ellenőrzés időpontjáról.

1.3. Hatósági ellenőrzés célja:

- a) az üzemben működő műszaki, szervezeti illetve irányítási rendszerek tervszerű és módszeres vizsgálata,
- b) annak ellenőrzése, hogy az üzemeltető bizonyítani tudja-e, hogy mindent megtett a súlyos balesetek megelőzésére és a következmények mérséklésére annak érdekében, hogy szavatolja az egészség és a környezet magas fokú védelmét,
- c) a jogszabályi követelményeknek megfelelő üzemeltetés ellenőrzése,
- d) a veszélyes üzemek üzemeltetői bizonyítsák, hogy:
 - i. megfelelő intézkedéseket tettek a súlyos balesetek megelőzésére az üzemben folytatott valamennyi veszélyes tevékenységet érintően,
 - ii. megfelelő erővel és eszközökkel rendelkeznek a súlyos balesetek következményeinek csökkentésére,
 - iii. a biztonsági dokumentációban foglalt információk valóságban tükrözik az üzemeltetési körülményeket.